

Motion

1976/77: 881

av herr Werner m. fl.
om en ny energipolitik

Sammanfattning

Vpk kritiserar i följande motion regeringens svävande och opportunistiska politik i energifrågan. Vi kritiserar också socialdemokratins ledning för att inte kritiskt diskutera kärnkraften utifrån arbetarrörelsens ideer. En frigörelse från kärnkraften är möjlig men kräver styrande planering och konkreta ingripanden. Bl. a. måste sammansättning av produktion och trafik gradvis förskjutas. Förädlingsgraden måste höjas, rovdriften och utslagningen dämpas. Detta är oförenligt med kapitalistisk kommersialism och marknadsfilosofi.

Regeringspolitiken

Marschen in i kärnkraftssamhället fortsätter. De riktlinjer för utbyggnad av kärnkraften, som en majoritet av moderater och socialdemokrater genomdrev 1975, genomförs stegvis med den nya regeringens goda minne. Regeringens politik är tillräckligt svävande och passiv för att kunna accepteras även av moderaterna - det extremaste kärnkraftspartiet.

Regeringens åtgärder är i huvudsak formella skådebröd: man tillsätter organ, man uppställer formella villkor och överför ansvaret på kraftbolagen, man sprider reklam för individuell sparsamhet - man undviker m. a. o. noga problemets kärna. Vad som i verkligheten föreligger är ett slags enhetsfront mellan regering och socialdemokrati. Enhetens nyckel heter: minst tio reaktorer.

Socialdemokratien

SAP-ledningen har inte utfört någon självprovning i energifrågan. Man söker kortsiktigt utnyttja centerns moraliska kollaps. Lika hämningslöst som förut driver man rovdriftsekonomin och storfinansens syn på energipolitiken. Man använder samma niva som förut i attackerna mot kärnkraftens kritiker - 1800-talsstugor, stearinljus och fårlortar. Man kallar alltjämt världens relativt sett största kärnkraftsprogram för "en försiktig utbyggnad" och "en parentes". Man vill ha mycket kärnkraft för att "rädda jobben" - men accepterar att den skall gå till den rovdrift som vällar störst utslagning och ger minst jobb. SAP-ledningen ställer inte de verkligt viktiga frågorna. Vad är produktionens mål? Vad slags samhälle skall arbetarrörelsen slass

för? Rovdriftens eller ansvarets? Planmässighetens eller profitens? I dessa frågor hör arbetarrörelsens energidebatt hemma.

Vpk

Vpk:s linje i energifrågan är: stopp för kärnkraftsutbyggnad nu – frigörelse från kärnkraften i framtiden.

Vår kritik mot kärnkraften är flerfaldig. Kärnkraften inför en kvalitativ ny typ av föroreningar i den mänskliga miljön. Den ökar handeln med plutonium. Den sprider en teknik, som kan genombryta kärnvapenstoppet och hota freden. Den leder logiskt in i bridertekniken med dess helt nya risker. Den nödvändiggör växande statliga subventioner. Den leder till ökat stormaktsberoende för Sveriges utrikespolitik.

Kärnkraften är – i den svenska situationen – starkt kopplad till rovdriften med malm och skog. Det ekonomiska beroendet av rovdrift med malm och skog samt mycken tung industri för export tar mycket el och olja, men ger litet jobb och stor utslagning. Därför är kärnkraften ogynnsam för systerstatens frågan. Rovdriften tar mycket av både kärnkraft och olja. Därför leder inte kärnkraften till minskad, utan till ökad oljeförbrukning.

Arbetarrörelsens mål kan inte vara storfinansens – dvs. mer rovdrift, utslagning, Norrlands och Bergslagens utarmning, utflyttning av förädlingsindustrier till andra länder, passiv anpassning till en tom konsumtionsfilosofi, som mäter i mängd utan att fråga efter innehåll och ändamål.

Villkoren för en kärnkraftsfri politik

Frigörelse från kärnkraft förutsätter vissa villkor. Den stabilisering av det totala intaget av energi, som förutsågs i 1975 års riksdagsbeslut, måste garanteras. Elutnyttjandet får inte hämningslöst stiga. På denna grund är det praktiskt möjligt att avveckla kärnkraften. Utbyggnaden kan sluta nu. Befintliga reaktorer kan avvecklas i takt med att ersättningsenergi eller inbesparingar ger effekt. Men allt beror på om villkoren härför praktiskt uppfylls. Dessa villkor är regeringens dilemma. Regeringen är anhängare av marknadsfilosofin. Den vill inte ha någon form av styrande planering. Den tror sig kunna muta storföretagen till frivilligt sparande och ny teknik. Den vagrar se sambandet mellan industrins sammansättning och energipolitiken.

Det är här en ändring måste ske. Den måste ske tämligen omgående. Industrier, som släpper ut spillvärme, *skall* samordnas med det kommunala värmenätet. Industrier som har mottryckskraft *skall* utnyttja den – och göra det utan kalkylräntor på 30 procent. Rovdriften med skog och malm *skall* dämpas. Ekonomin *skall* förskjutas bort från energislösande rovdrift och till högre förädling – vilket ger bättre energiekonomi och fler arbeten. Nya energikällor *skall* medvetet utvecklas och inte lämnas åsido, därför att de på kort sikt inte anses ge kommersiellt tillräckligt utbyte av privatkapitalet.

Alternativa jobb *skall* planeras för anläggningsarbetarna vid kärnkraftverken, och det är samhällets sak — inte kraftbolagens.

Detta kräver lagstiftning och planering. Det förutsätter att man är beredd att begränsa storfinansens makt. Det förutsätter styrning och medvetenhet, i stället för anpassning och slump. Sådan är vägen till en ansvarsfull hushållning och en energipolitik i folkflertalets och de arbetandes intresse.

Yrkanden

Mot bakgrund av det anförda föreslås

att riksdagen beslutar

1. att uttala att inga nya kärnkraftsreaktorer skall tas i drift,
2. att uttala att ett framtida gradvis uppnatt oberoende av kärnkraft skall eftersträvas,
3. att hos regeringen begära en plan för förändring av industrins och trafikväsendets struktur i riktning mot högre förädling och dämpad privatbilism,
4. att hos regeringen begära förslag till lag om att processindustrier obligatoriskt skall tillvarata mottryckskraft,
5. att hos regeringen begära förslag till lag om att den industriella värmeproduktionen obligatoriskt skall inordnas i den kommunala värmeplaneringen,
6. att hos regeringen begära förslag till direkt statligt engagemang i utveckling och produktion av vind- och solenergianläggningar,
7. att hos regeringen begära en plan för alternativ sysselsättning för anläggningsarbetarna vid pågående kärnkraftsbyggen.

Stockholm den 24 januari 1977

LARS WERNER (vpk)

EIVOR MARKLUND (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

TÖRE CLAESON (vpk)

JÖRN SVENSSON (vpk)

i Malmö

C.-H. HERMANSSON (vpk)

KARIN NORDLANDER (vpk)

OSWALD SÖDERQVIST (vpk)

ROLF HAGEL (vpk)